

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ZIEMI

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

CELE:

- uczniowie znają dobre i złe strony korzystania z różnych środków transportu;
- wiedzą, że w zależności od społeczeństwa zmienia się funkcja i rola danego środka transportu;
- wiedzą, że dominujące środki transportu wiele mówią o stosującym je społeczeństwie – warunkach materialnych, ale także stylu życia i wyznawanych wartościach;

GRUPA DOCELOWA:

Uczniowie starszych klas gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych.

CZAS TRWANIA:

1 godzina lekcyjna (45 min.)

MATERIAŁY:

- wydrukowane zestawy zdjęć ruchu ulicznego z trzech miast
- flipczarty/duża tablica
- kartki papieru A4
- ew. do działań po zajęciach – mapki miejscowości/okolicy

JAK PRZEPROWADZIĆ ZAJĘCIA:

1. Na początku lekcji spytaj uczniów, kto ma w domu rower. Następnie kto z nich dojeżdża lub kiedyś dojeżdżał rowerem do szkoły. Jak wyglądała trasa tych osób (ścieżka rowerowa/chodnik/szosa) i jak się czują/czuli podczas jazdy – czy była to dla nich przyjemność, czy też nielubiana konieczność? Jeśli w klasie nikt nigdy nie jeździł na rowerze do szkoły, zapytaj dlaczego nie spróbowali tego środka transportu. Jakie ułatwienia dla rowerzystów (i dla osób niemających roweru) pozwoliłyby im jeździć do szkoły? (5 min.)

2. Poproś uczniów aby wymienili jakie, poza dojazdem do szkoły, zastosowania może mieć rower (przemieszczanie się, przewóz towarów, ludzi – riksze, rozrywka, sport – wyścigi, górskie, akrobacje, inne-?). Rezultaty burzy mózgów zapisz na tablicy. Spytaj co wpływa na to, do jakich celów ludzie wykorzystują rowery (możliwości finansowe, moda, indywidualne preferencje i cele, konieczność). W jaki sposób wykorzystują rower uczniowie? (5 min.)

3. Podziel uczniów w pary..

- a. Co trzecia para ma za zadanie wymyślić plusy i minusy korzystania z samochodu (+ szybkość, dostępność wielu miejsc, niezależność od pogody, możliwość pokonania długich dystansów, nie męczymy się...; - wysoka cena samochodu, benzyny, korki, zatruwanie środowiska, odzwyczajanie od aktywności fizycznej...),
- b. Co trzecia – plusy i minusy podróżowania transportem zbiorowym – autobusy, PKS, pociąg (+ taniej niż samochodem, czasem równie szybko, czas na czytanie, rozmowy, naukę...; - tłok, kiepskie warunki, konieczność dostosowania się do rozkładu i przystanków, rzadkie kursowanie, spóźnienia)
- c. Co trzecia – plusy i minusy jeżdżenia na rowerze (+ niska cena, lepsza kondycja i stan zdrowia, szybkie pokonywanie krótkich dystansów, ochrona środowiska, przyjemność, omijanie korków w mieście...; - zależność od warunków atmosferycznych, brak warunków do bezpiecznej jazdy, zmęczenie, dłuższy czas jazdy na dalsze dystanse).

Następnie pary łączą się w czwórki i wspólnie wybierają trzy najważniejsze ich zdaniem zalety i wady danego środka transportu. Każda grupa na forum przedstawia rezultaty swojej pracy. Zapisz na tablicy/flipczarcie propozycje grup.

Zapytaj dlaczego samochód, mimo że nie jest idealnym środkiem transportu jest obecnie uważany za niemal niezbędny. Czy samochód pełni jeszcze inne funkcje poza byciem narzędziem do przemieszczania się?

Zapytaj uczniów, kto wzbudziłby u nich większy podziw – ich kolega podjeżdżający pod szkołę rowerem czy własnym, nowym samochodem, dlaczego? [15 min.]

4. Podziel młodzież na 3 do 6 grup po 5-6 osób (w zależności od liczebności klasy). Każdej grupie wręcz komplet zdjęć z ulic jednego z trzech miast – [Indie/Polska/Holandia] (zdjęcia z jednego miasta mogą być analizowane przez więcej niż jedną grupę). Zadaniem każdej z grup jest wypisać na oddzielnych kartkach:

- cechy charakterystyczne ulicy (wygląd, jakie środki transportu dominują)
- jakie ich zdaniem zastosowania roweru przeważają w danym mieście, przy jakich okazjach mieszkańcy miasta ze zdjęć wsiadają na rower?

Następnie każda grupa przedstawia swoje zdjęcia i odpowiada na pytania. Kartki z wypisanymi odpowiedziami przyklej w widocznym miejscu.

Zapytaj uczniów jakie widzą podobieństwa i różnice pomiędzy każdą parą miast (Amsterdam-Warszawa, Warszawa-Kalkuta, Kalkuta-Amsterdam) pod względem struktury ruchu (natężenie, zorganizowanie, główne środki transportu, ułatwienia dla rowerów).

Jakie są powody popularności roweru w Amsterdamie (użyteczność na krótkich dystansach w mieście, unikanie korków, ekologiczna świadomość, zdrowy tryb życia, doskonała infrastruktura rowerowa, moda, tradycje), a jakie w Kalkucie (jedyne dostępne środki transportu, ubóstwo, konieczność zarabiania na życie)?

Dlaczego w bogatszym od Warszawy Amsterdamie jest o wiele mniej samochodów na ulicach (inny styl życia, samochód nie jest głównym wyznacznikiem pozycji społecznej, tradycja)?

(15 min.)

5. Podsumowując jeszcze raz powtórz, że dominujące środki transportu nie tylko wpływają na stan środowiska i wygląd miejsc, w których żyjemy ale też mówią wiele o używającym ich społeczeństwie gdyż wynikają z różnorodnych przyczyn – ekonomicznych ale także historycznych i ideologicznych (hierarchii wartości).

MOŻLIWE DZIAŁANIA PO ZAJĘCIACH:

1. Uczniowie lubiący jeździć na rowerze mogą przygotować trasę rowerowego rajdu – wycieczki po okolicy. Niech zaplanują trasę, najlepiej okrężną (powrót inną drogą), dostosowaną do możliwości przeciętnego rowerzysty (ok 20 km), przebiegającą poza ruchliwymi drogami, najlepiej drogami polnymi i leśnymi, umożliwiającą zobaczenie miejsc ciekawych krajobrazowo, przyrodniczo, historycznie.

Powstałą trasę rowerową można utrwalić – zrobić stronę internetową zawierającą mapę, opis i zdjęcia najciekawszych miejsc trasy. Uczniowie z pomocą nauczyciela mogą złożyć wniosek do Urzędu Gminy o oznaczenie szlaku.

2. Rozdaj uczniom schematyczne mapki okolic szkoły/Waszej miejscowości. Niech uczniowie pomyślą nad trasami bezpiecznego dojazdu do szkoły na rowerze z różnych stron. Warunki: trasa musi być bezpieczna, przebiegać poza ruchliwymi drogami (albo zatłoczonymi chodnikami), być możliwie łatwa i krótka. Na mapie możecie też zaznaczyć „czarne punkty” czyli miejsca, drogi szczególnie niebezpieczne i odradzane rowerzystom.

- 2a. Uczniowie mogą stworzyć ulotki promujące dojeżdżanie do szkoły w ciepłe dni na rowerze, zawierającą proponowane bezpieczne trasy i ostrzegającą o niebezpiecznych dla rowerzystów miejscach.

3. Uczniowie mogą sprawdzić pod jakimi miejscami użyteczności publicznej w Waszej gminie/miejscowości jest możliwość bezpiecznego parkowania rowerów, napisać podania do zaniedbujących rowerzystów instytucji o postawienie stojaków na rowery.

WARSZAWA

(autorem zdjęć z Warszawy jest Piotr Kładecki)

AMSTERDAM

(autorką zdjęć z Amsterdamu jest Aneta Sarna)

KALKUTA

(autorką zdjęć z Kalkuty jest Kasia Sołtan)

